Is intervisie een effectief onderdeel van succesvolle inductietrajecten voor startende leraren?

Beantwoord door José Mulder (Kennismakelaar Kennisrotonde)

18 mei 2018 - update september 2023

KR. 380

Kort antwoord

Om startende leraren te ondersteunen in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling als leraar en voortijdig vertrek tegen te gaan bieden steeds meer scholen inductieprogramma's aan. Door inductieprogramma's presteren beginnende leraren beter, stoppen minder vaak met het beroep en hun leerlingen halen hogere cijfers. Er bestaat echter geen consensus over hoe een effectief inductieprogramma eruit ziet. Intervisie wordt in de literatuur niet genoemd als een element dat wordt ingezet bij inductie, waardoor over de effectiviteit ervan bij inductie dan ook geen uitspraken kunnen worden gedaan.

Antwoord

Steeds meer scholen bieden inductieprogramma's aan om startende leraren te ondersteunen in hun professionele en persoonlijke ontwikkeling als leraar en voortijdig vertrek tegen te gaan. Inductieprogramma's blijken een effectief instrument: beginnende leraren presteren beter, stoppen minder vaak met het beroep en hun leerlingen halen hogere cijfers.

Effecten van inductieprogramma's zijn positief maar onduidelijk waarom

De reviewstudie van Ingersoll & Strong (2011) waarin effectonderzoek naar inductieprogramma's op een rij wordt gezet, laat zien dat inductieprogramma's een positief effect hebben op de werkervaring van startende leraren. Ze zijn tevredener, voelen zich meer betrokken en stoppen ze minder vaak met het leraarschap. Ook hun vaardigheden in het lesgeven gaan er op vooruit: ze weten leerlingen beter bij de les te houden, gebruikten vaker effectieve lesmethoden, weten vaker een positieve sfeer in de klas te creëren en laten vaker effectief klassenmanagement zien. Bovendien presteren leerlingen die les krijgen van een beginnende leraar beter wanneer die een inductieprogramma volgt (Ingersoll & Strong, 2011).

Onduidelijk is echter wat inductieprogramma's zo effectief maakt. Er blijkt zelfs geen consensus te bestaan over hoe een effectief inductieprogramma eruit ziet (Kearney, 2014; Schaefer et al. 2012). Inductieprogramma's kunnen uit tal van verschillende activiteiten bestaan en onduidelijk is welke elementen het beste werken, laat staan waarom (Ingersoll & Strong, 2011; Schaefer et al., 2012).

De volgende elementen komen voor in effectieve inductieprogramma's (Kearney, 2014; Ingersoll & Strong, 2011; Kessels, 2010):

- Het is een één- tot tweejarige verplicht programma dat gaat over het leren en evalueren van docenten;
- De beginnende leraar heeft een mentor;
- Er zijn oriëntatie-sessies om de beginnende leraar snel wegwijs te maken in de school(cultuur).
- Er is mogelijkheid om met andere leraren samen te werken;
- Er zijn gestructureerde observaties;
- Het is mogelijk om minder les te geven en/of meer vrije tijd in te roosteren;
- Er zijn seminars en/of bijeenkomsten voor beginnende leraren;
- Er is sprake van professionele ondersteuning en/of professioneel netwerken;
- Het programma is onderdeel van een schoolbreed plan voor professionele ontwikkeling.

Alleen mentoring blijkt een element dat in de meeste inductieprogramma's voorkomt. Het gebeurt zelfs dat de termen inductie en mentoring door elkaar worden gebruikt (Ingersoll & Strong, 2011; Schaefer et al., 2012).

Intervisie wordt in literatuur niet genoemd als element van inductieprogramma's

Intervisie is een groepsreflectiemethode waarbij deelnemers (in dit geval leraren) hun beroepspraktijkproblemen kunnen bespreken door een gespecificeerd proces te volgen. Deze methode is op het Europese vasteland tamelijk goed ingeburgerd, met name in het maatschappelijk werk, maar ze is in bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk veel minder bekend (Staempfli & Fairtlough, 2019).

Er bestaat geen consensus over hoe een effectief inductieprogramma eruit ziet en intervisie wordt in de literatuur niet genoemd als een (mogelijk) effectief element van een inductieprogramma. Over de effectiviteit ervan bij inductie kunnen dan ook geen uitspraken worden gedaan.

Geraadpleegde bronnen

Ingersoll, R., & Strong, M. (2011). The Impact of Induction and Mentoring Programs for Beginning Teachers: A Critical Review of the Research. *Review of educational research, 81(2)*, 201-233.

Kearney, S. (2014). Understanding beginning teacher induction: A contextualized examination of best practice. *Cogent Education*, 1: 967477.

Kessels, C. (2010). *The influence of induction programs on beginning teachers' well-being and professional development*. Proefschrift. Leiden: Universiteit van Leiden.

Schaefer, L., Long, J. S., & Clandinin, D. J. (2012). Questioning the research on early career teacher attrition and retention. *Alberta Journal of Educational Research, 58*, 106–121.

Staempfli, A., & Fairtlough, A. (2019). Intervision and professional development: An exploration of a peer-group reflection method in social work education. *The British Journal of Social Work, 49(5)*, 1254-1273.

Meer weten?

Voorbeelden van inductieprogramma's in het VO zijn te vinden op: https://www.platformsamenopleiden.nl/wp-content/uploads/2023/04/Inductie-van-startende-leraren.pdf

Over deze vraag

Opgesteld door:	José Mulder, Kennismakelaar Kennisrotonde
Vraagsteller:	projectleider
Geraadpleegde expert:	Helma Oolbekkink, lector Lectoraat Professionaliteit van leraren, Hogeschool Arnhem en Nijmegen (bij update)
Onderwijssector:	Alle
Trefwoorden:	Inductietraject, startende leraren, intervisie, loopbaanbegeleiding, professionalisering
Referentie:	Kennisrotonde. (2018/2023). *Is intervisie een effectief onderdeel van succesvolle inductietrajecten voor startende leraren?* (KR. 380)

Dit antwoord is gepubliceerd op Kennisrotonde.nl. De Kennisrotonde is samen met NCO en Onderwijskennis een onderdeel van het NRO.